

Kettős kötődések és taszítások

Hol is tartunk? Az ember kapkodja a fejét, ha az állampolgárság kérdését feszegetik. Régebben számos ország tiltotta vagy lehetetlenné tette a kettős állampolgárság fölvetését, viszont mára már ezen országok száma csökkenőben van. Németország tiltja, de ott is már szóhoz jutnak olyan hangok, melyek sürgetik a kettős állampolgárság elfogadását. Ausztria is elzárkózik ettől. De kivételek vannak, ha rendkívüli tudományos vagy sportteljesítménye okán érdeke az osztrák államnak, akkor kivételesen megadja másodikként az osztrák állampolgárságot, és nem követeli az eredeti feladását. Tehát ez sem „tisztá” megoldás. Ausztria ugyan védhatalomként lép föl a dél-tiroli németek érdekében, de állampolgárságot nem kíván adni nekik. Románia viszont ilyen vonatkozásban érdekelt Beszarábiában, nyilvánvaló, ezért nem tiltakozik ez ellen.

Az Európa Tanács módosította ide vonatkozó nemzetközi dokumentumát, és kimondta, minden állam saját joga, hogy meghatározza állampolgárainak körét. A többi állam ezt köteles elfogadni, ha a szabály nem ütközik a nemzetközi joggal. Ez szépen hangzik, csak éppen eszembe jut Herczegh Géza nagykaposi születésű nemzetközi jogász, az MTA tagja, aki nem sokkal halála előtt kijelentette fehér asztal mellett, hogy most döbönt csak rá, nemzetközi jog voltaképpen nem létezik. Ugyanis mindig az erősebb vagy a győztes határozza meg a játékszabályokat. De azért legalább elvi szinten mégis van.

A nemzetközi jog nem tiltja a többes állampolgárságot, de furcsa helyzetbe kerülhet az az egyén, aki egyszerre két olyan országnak a polgára, mely – mondjuk – háborút visel egymással. De ha két ilyen ország nem éppen barátságos viszonyban van egymással a suba alatt, az is gondot okoz. De Szlovákiában az is gond, ha valaki kettős állampolgárként miniszter lenne. Kanadában ez bevett gyakorlat.

Mindannyian EU-állampolgárok vagyunk, tehát kettős állampolgárságról beszélni Magyarországot illetően szűkítés. AZ EU tagjai eleve kettős állampolgárok.

Az állampolgársági hercehurca történetét – felvidéki viszonylatban – több részre lehet bontani. Az első Trianonnal kezdődött, amikor a magyarok egyharmada idegen uralom alatt találta magát, és egyből elveszítette magyar állampolgárságát, de közben sokan – a politikailag kellemetlenek – Csehszlovákiában hontalanokká váltak. Semmilyen állampolgárságuk nem volt. A Lex Dérer-Szentiványi (1926. VII. 1.) nyomán a helyzet részben rendeződött. Majd 1938 után, a visszacsatolt területeken a magyarok visz-

szakapták magyar állampolgárságukat. Akkor azzal, hogy mi a sorsa csehszlovák állampolgárságuknak, senki sem törődött.

A 30-as évek második felében a csehszlovákiai magyarok állampolgársági bizonylatot kaptak, mely igazolta csehszlovák állampolgárságukat. Ezek az okmányok 10 évre szóltak, de 1945 után minden magyar elveszítette mindkét állampolgárságát. Csak azok szerezték vissza, akik arra kényszerültek, hogy letagadják kötődéseiket. Állampolgárságukat csak a kommunista hatalomátvétel után szerezhették vissza (1950). Magyar állampolgárságot csak házasság révén, áttelepüléssel lehetett szerezni. De az sem ment egykönnyen. Kettős állampolgárságról még csak nem is álmodoztunk. Többen, akik áttelepültek Magyarországra, megjárta ezt a kálváriát. Megalázónak és kicsinyesnek tartották az eljárást, a hivatalok packázását. Törvények ide vagy oda, de ezt is lehetett volna kíméletesen, hogy ne mondjam, empátiával intézni. Ám a hivatalnokokat nem ebből a fából faragták. Márai sóhajtása, úgy látszik, időtlen: „Magyarország egyik végzete a közhivatalnok bizonyos válfaja; Hungáriának ez a selyemfiúja! Ez a szájaló önkény, nyegle kitarottság, pökhendi önzés, ez a csinovnik-rémuralom nemzet és egyén felett! Ezeket levakarni, ezektől fertőtleníteni a nemzet testét, s helyükbe embereket ültetni, akik tudják, hogy a hivatal nem előjog, hanem szolgálat!” (*Napló*, 1943–1944).

1989-et sokan gengszterváltásnak nevezik rendszerváltás helyett. Ennek a sarkított megállapításnak bizonyára van bizonyos vonatkozásokban jogosultsága, de valószínűleg nem számol az élet dinamikájával, és csupán egyes nem kívánt jelenségekre összpontosít. Meg azzal sem, hogy valójában nem készültünk föl a változásra. Ez viszont a nagyobb baj. Mindenki bizakodott benne, hogy a szovjet medve szorítása enyhülni fog, és egyszer majd szabadok leszünk. De arról senkinek sem volt halovány gőze sem, hogy ez mikor fog bekövetkezni, és mit is jelent majd ez a szabadság. Mi a teendő, mik a prioritások? Úgy a felvidéki magyarok, mint a többi országban élő kisebbséget alkotó magyarok reménykedtünk benne, majd változásra kerül sor. Kimondatlanul úgy véltük, a szovjet befolyás szétmállik, és – a szó nemes értelmében – európai gondolkodású emberek közösségébe kerülünk. Mi, magyarok is majd megszabadulva az ideológiai sallangoktól és beidegződésektől, szabadon tudjuk alakítani közös politikánkat. Úgy véltük, a kommunista korszak szuggesztívója, „Kádár Magyarországa” semmivé foszlik. Alaposan tévedtünk. Az emberek zömébe beleivódott a hatalom által szajkózott szemléletmód. A keresztyén tanítást senki sem volt hajlandó hősi, egyedül hatékony fokán elfogadni. Majd más kaparja ki a forró gesztenyét!

Bizonyára műveltségem hiánya, hogy nem tudok arról, ki foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy egy népesség meddig képes eszméi, vállalásai, elvei mellett kitartani. Meddig képes gerincroppantás nélkül elviselni a nyomást. Számomra úgy tűnik, hogy ez nagyjából egy emberöltőnyi ideig lehetséges. Az első bécsi döntés két évtizednyi távolságból követte a trianoni terrort, és akkor még az egészséges hajszaálgökök nem pusztultak el. A múlt nem erőtlen, értelmetlenül suttogó árnyakból állt, hanem hús-vér, vállalt elődökből, akiknek mozgósító mondanivalójuk volt a ma számára. Ha tovább tart ez a korszak, akkor már repedések keletkeznek. A kollektív tudatból események, emberek és főleg összekovácsoló eszmék tűnnek el évtizedek alatt. Oldódik a kéve.

Csehszlovákiában nagyjából húsz évvel azután, hogy a kommunisták átvették a hatalmat és az ideológiai béklyók ellenére elviselhetőbbé vált az élet a magyarok számára, hiszen rendezték állampolgárságukat, és iskolahálózatuk is kiépült, végre karnyúj-

tásnyira került a kisebbségi helyzet méltányos rendezése. De 1968. augusztus 21-én kiderült, erre ismét nincsen mód. A társadalmat letargiába taszították, a kádári Magyarország képtelennek bizonyult tartást és erkölcsi támaszt nyújtani. Az ateista alapú társadalom erre amúgy is képtelen. De nem is akart. Nem voltak lelki-szellemi tartalékok. Pozsgay Imrétől tudom, Kádár azt hirdette, a kisebbségekért a Szovjetunió felelős, Magyarországnak ezen a téren semmi dolga sincs. Kényelemszerető alibizmus ez a javából. 1973 tájt ugyan elterjedt az a pletyka, hogy Kassa visszakerül Magyarországhoz. Ez sokakat fölvilanyozott, de reális alapja aligha volt. Hogy kik és miért terjesztették ezt, máig homály fedi.

De még egy nagyon fontos kihívásnak nem tudtunk eleget tenni. S ez mindmáig kísért minket. A trianoni szindrómára gondolok. A Biblia szerint, a hívő embernek minden a javára van. Valójában ebből a perspektívából nem vizsgáltuk meg, milyen előnyöket rejtegetett számunkra a botrányos trianoni erőszak. Ezt elmulasztottuk, de azért nem ártana egyszer végiggondolni.

Látszólag elkalandoztunk tárgyunktól. Viszont mindez – a végig nem gondolt lehetőségek, az elszalasztott fogódzók – lerakódott bennünk. A nemzeti hovatartozás mágnese erodálódott, csökkent, szétmállott. Ez már a magyarigazolványok esetében is megmutatkozott. Jóval kevesebben igényelték, mint reméltük. Ez afféle népszámlálás lehetett volna. Így lehetett volna cáfolni a hivatalos statisztikákat. Többen vagyunk, mint amit a tízévenkénti adatok mutatnak. Nem így lett.

Ugyanis nem tudtunk megtartani népességünket. Ha az „őskorban” Illyés felhördült, hogy már rég nem arról van szó, hogy egy rögöt sem, hanem egy lelket sem, gondolata semmilyen következménnyel sem járt. Az, hogy ő és Csoóri, más vonatkozásban Fekete Gyula, netán mások írtak erről a kihívásról és az értelmiség egy részének gondolkodását megérintette, még nem jelentette azt, hogy az államigazgatási eszközök bitorlói bármit is tenni fognak. Azok önelégülten a magyar önostorozást tartották helyesnek, és semmit sem tettek az asszimiláció ellenében, sőt Magyarország népességének növekedése érdekében sem!

Ki lehet számolni, hogy naponta hány magyarral kevesebb él a világon. Ha a felvidéki magyarokat nézem csupán 1910–2011 között, akkor a hivatalos adatok szerint naponta valamivel több mint 10 magyar anyanyelvűvel van kevesebb Szlovákiában. Ha ez az adat nem változik, akkor 140 év múlva már nem fog Szlovákiában egy magyar sem élni! Persze ha egyáltalán lesz Szlovákia. Ez nem azt jelenti, hogy valóban így lesz, hiszen az élet sokszínűbb és hektikusabb, mint a statisztika és a futurologiai képzelet.

Gondoljunk bele, hogy most 1913-at írunk. Ki tudná megjósolni mindazt, ami bekövetkezett? Ha valakinek sikerült volna, akkor bizonyára kényszerzubbonyt húztak volna rá. Nem hitték volna el! Olyan botorságot jósolni, hogy több, sohasem volt állam jön létre? Lesz két esztelen államvezető, akit melleleg Sztálinnak és Hitlernek hívnak? A racionális gondolkodás beköszönte korszakában, két világháborúban hagyják magukat lemészároltatni emberek milliói? Zsidó-, magyar-, német-üldözés, gulág, értelmiség kinyírása...? Csak eszement gonosztevő gondolhat arra, hogy Istent kihagyjuk a történelemből! Jókai Mór *A jövő század regényében* Oroszországgal kapcsolatosan ezt-azt haloványan megsejtett, de a valóság messzemenően háttorzongatóbb lett! Sajnos. Hiába, az élet tudja a legvadabb thrillereket írni.

Mindezt csak azért vettem papírra, mert önmagában a magyar állampolgárság megszerzésének könnyítése túl kell mutasson az effajta aktus határain és lehetőségein. Ilyen történelmi háttérünk, s ezt levetkőzni képtelenség. A csiga sem él meg háza nélkül.

2004-ben, amikor a rosszul előkészített és világosan nem megmagyarázott népszavazásra sor került, sokan nem tudatosították, itt most nemcsak Trianon, hanem az 1947-es párizsi békediktátum túlhaladására van mód. Békés eszközökkel és mégis sikerrel kecsegtető lehetőségekkel. Békés nemzetegyesítés. A 30-as évek végén békés határváltoztatással sikerült a nemzetegyesítés. Igaz, az akkori határokon túl is maradtak magyarok. Ezt azonban akkor és azóta sem tartotta senki méltányolhatónak! Érdekes összefüggés, hogy 1938. augusztus 21-én Horthy Miklós elutasította Hitler ajánlatát, hogy a Csehszlovákia ellen erőszakosan lépjen föl. Pont harminc évre rá Kádár erre képes volt, és a Magyar Népköztársaság hadserege részt vett a Varsói Szerződés szégyenteljes inváziójában. Ez is sok magyar elbizonytalanodását okozta. Langyossá tette.

Az nyilván mindenkinek megfordul a fejében, hogy a magyar állampolgárság megkönnyítésére jóval korábban kellett volna sort keríteni, akkor sokkal hatékonyabb lett volna és kisebb ellenállást váltott volna ki nemzetközi porondon.

1989 előtt erre gondolni sem lehetett, de azután már igen. Ám erre a pillanatra egyáltalán nem voltunk fölkészülve, és így a legjobb időpontot elmulasztottuk. Ennek persze magyar belpolitikai gátjai is voltak. Az Antall-kormány erre nem készült, és a belpolitikai csatározások más kérdéseket juttattak előtérbe. Pedig akkor kellett volna lépni ebben a vonatkozásban, amikor más nemzetek is elfogadtak hasonló törvényeket. A „lélekben 15 millió magyar miniszterelnöke vagyok” kijelentés végül nem társult konkrét, gyakorlati lépésekkel. Az egyedüli eredmény a Magyar Igazolvány lett. Ez is fontos, nemzetegyesítő lépés lehetett volna, de nem mindenki tudott az adott lehetőségekkel élni. Számos diák számára az utazás kalandregénybe illő, ám megaláztatásoktól sem mentes rémálommá vált. Ennek többször voltam tanúja. A nemzetközi megállapodások miatt a határon áthaladó nemzetközi gyorsvonatokat nem lett volna szabad használni efféle. Így a Kassán keresztül Magyarországra utazó magyarok számára ez nem jelentett megoldást. A MÁV viszont hajlíthatatlan maradt. Hiába volt a parlamenti interpelláció és levelezés.

Azzal is tisztában voltunk, hogy a magyarországi társadalom az évtizedeken keresztül gyakorolt agymosás folytán Kádár népeként kezdett viselkedni. Ezt már Illyés is megjósolta az *Egy mondatban*. „Belőled árad, bűzlik, te magad is zsarnokság vagy...”

Egyáltalán nem voltunk elragadtatva, hogy a Magyarok Világszövetsége népszavazást kezdeményezett 2004-ben. De miután ezt kierőszakolták, akkor mindent bele jelszóval, igyekeztünk segíteni. Amikor a népszavazás nem jól sült el, Erdélyben több templomból kivitték tiltakozásul a magyar zászlót, nem gondolva rá, hogy ezzel mit is kiáltanak világgá! Kétségbe vonták saját magyarságukat, illetve azt függővé tették a mindenkori magyarországi politikai élet kanyaraitól. Mintha magyarságtudatunk függvénye volna a magyarországi politikai mélyrepülésnek. Vagy mégis az? Történelmi család nyugatra szakadt tagjától hallottam, azért nem tanította meg fiait magyarul, mert a Rákosi-rendszer csúnyán elbánt vele. Ennyire ki vagyunk szolgáltatva a rendszerek kénye-kedvének? Ennyire államfüggő a nemzettudatunk?

2004. december 5-én szomorú, de egyáltalán nem váratlan, nem tragikus döntés született. Az érvénytelen igen győzött. Négy eshetőséggel álltunk szemben. Vagy az

érvényes igen győz, vagy az érvénytelen igen, netán az érvénytelen nem. A legrosszabb eshetőség, hogy az érvényes nem győz, nem következett be. Ha e lehetőségek skáláját szem előtt tartva nézzük az eredményt, a két legbotrányosabb helyzetet elkerültük. Az óhajtott eredményt sem értük el ugyan, de a harmadik, legkevésbé rossz „győzött”.

Ez nem lepett meg minket. Hiszen ismertük a magyarországi véleményeket. Sokan csak a rendszerváltás idején szembesültek azzal, hogy a jelenlegi magyar határokon túl magyarok élnek. Furcsa helyzet, mert kevés családról tudunk, melynek nem éltek hozzátartozói az elcsatolt területeken vagy éppen másutt külföldön. Mégis a köztudatot sikerült csonkolni. Az is lehet, hogy saját családjukat kivételnek tekintették ebben a vonatkozásban?

A történelmi tárgyú könyvekben nagyjából a 70-es évek közepétől jelentek meg a Magyar Királyság történelmi térképei, mégis ez nem keltett akkora érdeklődést, mint elvárható lehetett volna. A kádári Magyarország érzéketlenül tekintett a határon túli magyarokra. Trianonról beszélni nem volt „korrekt”. Pedig a történelmi szakirodalomban ez azért nem számított tiltott témának, még ha rendszerint a magyarság hibáinak emlegetésével társult.

Miközben Magyarországon komolyan gondolták az internacionalizmust, és a nemzeti érzést a sovinizmussal azonosították, a környező országokban virágzott a nemzetközi nacionalizmus. Magyarország mégsem viselkedett jogvédő anyaországgént, mint Ausztria Dél-Tirolal szemben. Ez csak szűk értelmiségi körben számított közérdeklődésre.

Négy évtized alatt több generáció nőtt fel úgy, hogy nem plántálták belé az egészséges nemzeti öntudatot és a szolidaritás kötelességét a határon túli testvéreikkel. Lumumbával vagy Angela Davisszel szolidárisnak lehetett lenni, de egy kassai vagy pozsonyi magyarral nem! 1956-ban még föllángolt a nemzeti öntudat, de a megtorlás újabb lehetőséget nem nyújtott. Az emberek belülről is óvatosak lettek, és ez szellemi öncsonkításhoz vezetett.

Ilyen előzmények után került sor a rosszul előkészített népszavazásra. Az akkori kormányerők nem támogatták a kezdeményezést. Így nem csoda, hogy nem a legjobb eredmény született. Engem és sokakat ez nem lepett meg. Nem vártunk mást. Meg azután azzal is tisztában voltunk, hogy mégha pozitív eredmény esetén ezt a kérdést a magyar Országgyűlés napirendre is tűzte volna, ki tudja, milyen eredmény született volna? A parlamenti többségnek nem volt hozzá politikai akarata. Ha pedig született is volna valamilyen törvény, ki tudja, milyen lett volna?

Az is eszünkbe jutott, hogy a magyar Országgyűlést az Alkotmánybíróság kötelezte, a Csehszlovákiából Magyarországra száműzötteket kárpótolnia kell vagyonukért, miután a második világháború után elűzték őket szülőföldjükéről. Erre eddig hiába vártunk! A magyar Országgyűlés alkotmányos mulasztást követett el. Hány éve is? És mi történt? Ez ügyben mindmáig semmi. Történt volna tehát állampolgársági kérdésben pozitív döntés!?

A sikertelen eredmény után Patrubány Miklós, az MVSZ elnöke újabb kezdeményezéssel kívánt előállni. Hiába igyekeztük lebeszélni, nem volt hajlandó változtatni merev álláspontján. Sokan annak a meggyőződésüknek adtak hangot, erre megbízásból került sor, hogy megosztja a magyarságot. Semmilyen bizonyítékkal nem tudok szolgálni ezen a téren, de ha már ez a kérdés fölmerült, akkor bizony a megosztás – akarról függetlenül – sikerült.

Az eredménytelen népszavazás egyik következménye viszont az lett, senki sem óhajtotta nyíltan vállalni, hogy ellene szavazott volna. Mindenképpen szembesítette a választópolgárokat azzal az elgondolkoztató ténnyel, hogy itt egy újabb mulasztás történt, nemzetársaikkal, akik a határon túl naponta kényszerülnek elviselni a nemzeti hovatarozásukat erodálni óhajtó közakaratot.

Volt azonban más pozitív hatása is a sikertelen népszavazásnak. Néhány település tiszteletbeli polgárainak fogadott el számos határon túli magyart. Így lettem én is Mohács tiszteletbeli polgára.

Vázlatosan tehát ezek a események, gondolatok előzték meg az örömteli döntést, hogy végre Magyarország megkönnyíti a határon túlra csatolt nemzetársaainak a viszsztatérést. Eszembe jut a kassai Mitro Béla, aki örömeben csókolgatta Magyar Igazolványát. Ő már ezt az újabb örömteli lépést nem érhettem meg.

A környező országokban, Szlovákiában talált a legnagyobb ellenállásra a magyar honosítást megkönnyítő törvény elfogadása. Igazából racionálisan aligha indokolható ez a felhorkanás. De hát az ember távolról sem racionális lény. Ez alól a szlovák politikusok sem kivételek. Annak idején, a szocialistának hazudott korszak idején, a Léva melletti Bori község lakossága aláírt egy beadványt, mely azt kérvényezte, csatolják falujukat Magyarországhoz. Ennek kapcsán az ember fejében megfordul a gondolat, mi lenne, ha egy határon túli, szlovákiai magyar település minden lakosa fölvenné a magyar állampolgárságot, a szlovákot elvennék tőlük, és a település Magyarországhoz kívánná csatlakozni? Miért lenne ez gond bárki számára is? Persze a szlovák politikai garnitúra ezt nyilván presztízsveszteségként kezelné, mert valamilyen oknál fogva a Magyar Királyság területét föl lehet osztani, de Szlovákiát nem! Ez viszont meghaladja a racionalitás általam követhető határait.

A Fico-kormány ellentörvényt fogadott el a magyar kettős állampolgárságról szóló törvény okán. 2010. július 17-e óta eltelt három év alatt – a legfrissebb hozzáférhető adatok szerint – 575 polgár veszítette el szlovák állampolgárságát. Szlovákia polgárait kötelezték, hogy bejelentsék, ha egy másik ország állampolgárságát szereztek meg. Eddig tehát 243 férfit és 332 nőt fosztottak meg szlovák állampolgárságától. Ezek közül 258-an cseh állampolgárságot vettek föl, 105-en németet, osztrákot 68-an, britet pedig 49-en. A magyar állampolgárság javára eddig 35 polgár mondott le a szlovákról.

Szlovákia elődállama, Csehszlovákia sem tartotta fontosnak alaptörvényét be-tartani, ha egy kis etnikai tisztogatásra kívánt fanyalodni. Szlovákia alaptörvénye kimondja, senkit sem lehet akarata ellenére állampolgárságától megfosztani. Mégis a szlovák hatóságok ezt teszik. Ezzel pedig szép példával járnak elől, mennyire papírfecneknek tartják saját alkotmányukat. Azután meg csodálkozni fognak, ha az állampolgárok nem tisztelik a törvényt? Mi okból tennék!? Quod licet Iovi...? Maguk alatt vágják a fát!

2012. szeptember 1-én menetet szerveztek a kassai alkotmánybíróság elé éppen emiatt. A menet a Szent Erzsébet-székesegyház elől indult, és számos kassai is részt vett benne.

A lévaiak csoportját (Dolník Erzsébet nyugalmazott pedagógus, Kassai Gyula református lelképásztor, Gubik László) pénzbírságra büntették, mert nem voltak hajlandók leadni személyazonossági igazolványukat. Az eljárást azonban a Nyitrai Kerületi Bíróság felfüggesztette addig, míg a kassai székhelyű alkotmánybíróság nem dönt.

Nincsenek illúzióink, mert ez a testület már hozott felemás döntéseket. Amikor egy beadvány pl. azt kifogásolta, hogy Szlovákia alaptörvénye diszkriminatív, mivel preambuluma úgy kezdődik: „Mi, a szlovák nemzet...”, a taláros testület azzal bújta ki az állásfoglalás alól, hogy kimondta, a preambulum nem az alkotmánytörvény része, mivel annak végén olvasható: „...elfogadjuk a jelen alkotmányt:”, a kettőspont utáni rész alkotja a törvényt, nem az előtte található szöveg.

A több mint százéves Tamás Ilonka néni esete is közismert, akit a szlovák hatóságok szintén meghurcoltak. Egyik leányát annyira megviselte ez a méltatlan hercehurca, hogy belehalt.

Egyre nagyobb elégedetlenséggel szemléljük, hogy az EU a szlovákiai eseményekkel kapcsolatosan még az ujját sem emeli föl. Úgy tesz, mintha Szlovákia példás jogállam volna. Számos ügyet lehetne említeni. Mit számít egy ember halála?

Most meg úgy tudjuk, ismét törvénymódosítás várható. Abban az esetben nem veszíti el az illető a szlovák állampolgárságát, ha a másik országban állandó lakhelye van – ismertette a tervet Robert Kaliňák belügyminiszter, aki büszkén vallja magát ruténnek. Ez pedig nem okozhat akadályt. Egyszerűen ismerősöknél be lehet állandó lakhelyre jelentkezni. Csak nem világos számomra, hogy egy jogállam miért kényszeríti állampolgárait ilyen ügyeskedésre?

Az elmúlt hónapokban más is felzaklatta a szlovákiai magyar állampolgárokat. Amikor hónapokkal ezelőtt az a hivatalos hír röppent föl, hogy Orbán Viktor minden határon túli magyar állampolgárhoz levélben fordul, sokan főlhördültünk. Egyes ismerőseim elsápadtak, és szaladni akartak a magyar külképviseletre, hogy ezt meggátolják.

A magyar kormány miért hirdeti, hogy nem adja ki a magyar állampolgárok adatait más országoknak, ha most levelet akar nekik küldeni? A rendőrségen csak össze kell írni a címeiket, és kész. Ilyenkor gondolkodom el azon, hogy kik is állnak bizonyos vezető pozícióban? Hogyan lehetséges, hogy ilyen „bölcös” emberek jó fizetésért kárt okoznak?

Szlovákiában 1500-an vették föl sajtóértesülések szerint a magyar állampolgárságot. 35-en, akik bejelentették, veszítették azt el. Csehország szerencséjére nem a szlovák elzárkózást követi, hanem lehetővé teszi a kettős állampolgárságot.

Nemsokára eléri a külhoni állampolgárok száma a félmilliót. Kevés-e ez, vagy sok? Tán inkább az a kérdés izgat bennünket, hogyan lehet határon túl megmaradni magyarnak, és nemcsak megmaradni, hanem szaporodni, fejlődni.

Vita tárgyát képezte az is, hogy szavazhatnak-e a külhoni magyarok. Miért szólnának bele a magyar belpolitikai életbe, ha nem itt élnek? A népszavazás idején egy szerencsétlen kijelentés is elhangzott Fidesz-politikus szájából, hogy e szavazatok révén húsz évre bebetonozzák magukat a hatalomba. Majd kiderül a választások alkalmával, hogy milyen lesz a pártokra leadott szavazatok aránya, de természetesen a határon túli magyaroknak létérdekük, hogy olyan kormánya legyen Magyarországnak, mely az összmagyarság érdekeit tartja szem előtt, és hathatós védelemben is részesítheti őket. Ne azok jussanak vezető pozícióba, akik csak kicsinyek mernek lenni, és nem tudnak szolgálni.

Amikor az Úr Babilonban összezavarta a nyelveket, akkor népeket teremtett. Nem akarta, hogy a góg az egekig emelkedjen. De ezzel védelmébe vett minden nyelvet is. Igen, némelyek kihaltak, mások presztízsük fénykorát élik. Ám szándéka ellenére egy nyelv sem halhat ki. Mindegyik nyelv sajátos világlátást, értékrendszert, logikát kép-

visel. Az egyik nyelven gondolkodva, nem biztos, hogy az jut majd az eszembe, mintha a másikat használnám. Magyarán, ha egy ember magyarul gondolkodik, vagy angolul, különböző módon ragadja meg a valóság egy-egy szeletét. Így tehát minden nyelv megőrzendő értéket képvisel.

A magyar állampolgárság könnyített megadása egy eszköz, mely a magyarság összefogását, védelmét és befolyásának növekedését hivatott szolgálni. Szlovákia most már nem tekinthet úgy magyar anyanyelvű állampolgáira, mint túsaira vagy saját tulajdonára. Ezt pedig nem könnyű megemészteni. Megmarad azonban az az aggály is, nem késztet-e ez majd sokakat arra, hogy Magyarországra távozzanak? Erre számos frusztráló példa volt már 1989 előtt is. Ma is a fiatalok szerteszélednek a világba, és még örülhetünk, ha Magyarországon kötnek ki. Annak jobban örülnénk, hogy úgy mint valaha, a fiatalok világot látnak és felkészültebben, gazdagabban térnének vissza szülőföldjükre szolgálni közösségüket. De erre megoldást az állampolgárság megszerzése nem adhat. További óriási feladatok várnak mindenkire. Mégis ez a lehetőség egy olyan ünnepi pillanat, melynek szívből tudunk örülni. Kár, hogy sokan nem élhették ezt meg.

Föld-Víz I. (1995, vas, föld, víz)